

גליח 502
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

יחיד למשפחה קיימים על האישור לפרויקט המבית

סיפורי חז"ל

צביים עם קרניים מצופים כסף

מלך אחד ששמו דיקליטיאנוס היה מציק לתושבי העיר פנייס, באו שלוחי העיר אל המלך ואמרו לו, אם אתה ממשיך לייסר אותנו, נעזוב את העיר ונלך למדינה אחרת. קרא המלך ליועציו וסיפר להם את דבריהם, אמר לו יועץ אחד, אל תדאג, האנשים לא יעזבו את מקומם, וגם אם ילכו, סופם שישובו חזרה, שכן כל אחד רגיל למקומו, כמו חיה שרגילה למקום שבו נולדה, ואין היא יכולה להתעכב זמן רב במקום אחר, ואם אינך מאמין לי, יכול אתה לנסות אם אמת הדבר, הוסיף היועץ ואמר, צווה להביא לך צביים, ושלח אותם לארץ רחוקה, תראה שיחזרו משם, ואם תאמר צביים אחרים הם אלה שחזרו, זאת עשה, סמן את קרניהם בכסף, ותראה שהחוזרים הם אותם צביים ששלחת. עשה המלך כדבר יועצו, שלח צביים למדינת אפריקה הרחוקה, וכעבור שלושים שנה חזרו למקום ששם נולדו.

(ירושלמי תרומות פ"ו)

פרשת השבוע

ממש? והרי אמרו (ברכות דף נ"ח) "הרואה אוכלוסי ישראל אומר, 'ברוך חכם הרזים', שכשם שאין פרצופיהם שווין, כך אין דעותיהן שוות". הסביר להם ה'חווה', במה דברים אמורים, כשבני אדם מחזיקים עצמם ליש', דעתו דעה, ממילא אינה יכולה להשתוות עם דעה אחרת, משה ואהרן אמרו שניהם יחד "ונחננו מה", ולא תפסו מקום כל עיקר, ובעיני עצמם חשובים היו פחות מעפר ואפר, לכן יכולים הם להיות שקולים ושווים בדעתם ממש.

בצאתי את העיר אפרש כפי אל ה' (ט' - ב"ט)

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שמתנגדיו גירשו אותו ממקום כהונתו ברבנות בעיר זליחוב, בערב שבת קודש בעירום וחוסר כל. כשהגיע אל מחוץ לעיר, נשא ידיו לשמים ועמד בתפלת הודיה להשי"ת, על תמדהו של בני ביתו לפשר מעשיו, אמר להם הצדיק: כך נאמר גם אצל משה, 'בצאתי את העיר אפרוש כפי אל ה'.

ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבודה קשה (ו' - ט') מסופר על הרה"ק בעל ה"חפץ חיים" זיע"א, שישב פעם במסיבת מקורביו והתאונן על יהודי הדור, שהם קטני אמונה וכו'. אמר הג"ר נפתלי הר"מ בשיבת ראדין, מה הפלא? כשהיהודים היו במצרים ועוד זכרו באבות הקדושים, וידעו שהגלות לא תארך יותר מארבע מאות שנה, בכל זאת קושי השעבוד סתם את לבותיהם של ישראל, ונשתקעו במ"ט שערי טומאה. אנו הרחוקים מהאבות, ולגלותנו איננו רואים קץ וסוף, מה הפלא שהאמונה חלשה? נד ה"חפץ חיים" בראשו ואמר, יפה דרשת, אתה מליץ יושר טוב לישראל, דבריך יעלו לפני כסא הכבוד.

הוא אהרן ומשה (ו' - כ"ו)

לומר לך ששקולין כאחד (רש"י) מספרים על תלמידיו של ה'חווה' הקדוש מלובלין זיע"א, ששאלו את רבם, איך זה יתכן שיהיו שני בני אדם שקולים ושווים בכל

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:26 ת"א: 5:27 ר"ת: 6:00

פרשת וארא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:10 ת"א: 4:24

הפריץ, הוא הורה לשחרר את החוכר מאזיקיו, ובמקומו כלא את הרב הקדוש רבי משה לייב מסאסוב, בתור משכון חי תמורת חוב דמי החכירה.

ישב איפוא רבי משה לייב בכלא החשוך, כבול באזיקים, כשהוא שמח על כי עלה בידו לקיים מצוות פדיון שבויים, אולם כאשר הגיעה שעת תפילת מנחה והוא התבונן במצבו וראה היכן הוא נמצא, חרה לו היטב יחסו של הפריץ המרושע ליהודי אומלל ובני משפחתו, מסירות נפשו של רבי משה לייב עשה רעש גדול בשמים: כיצד אפשר להשאיר צדיק כזה אסור בנחשתיים, לאחר שהוא קיים בגופו מצווה כה חשובה כמצוות פדיון שבויים.

לפתע חלה הפריץ בצורה רצינית למדי, הוא שלח לקרוא לכומר שלו, כדי להתוודות באוזניו על חטאיו לפני שיסתלק מן העולם הזה, בין שאר חטאיו הוא גם הזכיר את המעשה בחוכר היהודי שנכלא, וכיצד בא יהודי ומסר את עצמו לשבת במקומו. עכשיו אני מבין מדוע חלית לפתע פתאום, אמר לו הכומר והמשיך ואמר בקול תקיף: אם החיים יקרים בעיניך שחרר מיד את היהודי ההוא, ובקש ממנו סליחה ומחילה, עם יהודי אסור להתחיל, ובמיוחד עם יהודי כזה שהוא צדיק וקדוש.

מיד שלח הפריץ את משרתו לשחרר את רבי משה לייב ולהביאו אליו, אולם המשרת חזר בידיים ריקות ואמר כי היהודי מסרב להשתחרר מאזיקיו, מדוע הוא מסרב? כזה דבר עוד לא שמעתי שאדם יסרב להשתחרר מבית הסוהר, תמה הפריץ שהתפתל בכאביו, הוא טוען, השיב המשרת, כי על ידי שחרורו לא יושע בעל הפונדק, לכן הוא תובע איפוא, כי הפריץ ימחול ליהודי החוכר את כל החוב, תמורת הצער שגרם לבעל הפונדק במעצרו הממושך. טוב, אמר הפריץ, לך ואמור לו בשמי, כי אני מוותר על החוב, שחרר אותו והביאו מייד לכאן, שוב חזר המשרת והודיע, כי היהודי עדיין מסרב להוריד את אזיקיו, הוויתור על החוב עדיין לא מספק אותו, כי מאין יחיה בעל הפונדק אם כל הכנסותיו ילכו לכיסוי החוב שהוא חייב מן הסתם, והוא ישקע שוב בחובות ולא יהיה לדבר סוף.

פדיון שבויים מופלא ביותר

מסופר: הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א (יומא דהילולא ד' שבט) היה פעם בדרך והגיע לכפר אחד, שם ביקש להיכנס לפונדק שהיה חכור בידי יהודי, הוא מצא את הפונדק סגור, ולשאלתו ותמיהתו, ספרו לו השכנים, כי בעל הפונדק פיגר בתשלום דמי החכירה, ומשום כך כלא אותו הפריץ בעל האחוזה בבית הסוהר, ואילו את אשתו וילדיו גירש מהמקום, הם הוסיפו וסיפרו כי שמעו מפי הפריץ הרשע, כי מנוי וגמור עמו לא לשחרר את מושקה היהודי מבית כלאו, כל עוד לא תביא לו אשתו את כל הכסף המגיע לו.

הצדיק רבי משה לייב נחרד לשמע האסון שפקד משפחה יהודית, הוא התאכסן פעם בפונדק זה והכיר היטב את החוכר כיהודי ישר וירא שמים. הלך איפוא רבי משה לייב אל הפריץ ללא שהיות, וניסה לדבר עמו ולרכך את לבו הקשה כאבן, שעה ארוכה ניסה לשוחח עמו ולבקש שירחם על החוכר היהודי, שלא אשם בכך, שאין לו מספיק הכנסות מהפונדק. שירחם על משפחה יהודית מסכנה, על אשה וילדים שנזרקו לרחוב.

אולם כל זה היה ללא הועיל, הפריץ אמר כי החוכר חייב לו את כספי החכירה זה זמן רב, וכי הוא לא ישחרר אותו, ולא איכפת לו שיירקב בכלא, כל זמן שלא יקבל את הסכום המלא שמגיע לו ממנו. "ואם הוא יוסיף לשבת בכלא יש לכבודו סיכוי לקבל את הכסף?" ניסה רבי משה לייב לשכנע את הרשע. אדרבה אם יינתן לו לפתוח את הפונדק ולהרוויח כסף, יש תקווה שיוכל לסלק את חובו, אולי בתשלומים טיפין טיפין, אבל אם הוא יוחזק בכלא הרי אין שום סיכוי לכך.

בראותו כי הפריץ איתן בדעתו להמשיך ולהחזיק את החוכר בבית הסוהר בכל מחיר, אמר רבי משה לייב כי יש לו הצעה, קח אותי במקומו לכלא, ושחרר את היהודי כדי שיוכל לנהל את הפונדק, אם ישמעו היהודים כי אני יושב בכלא, יאספו את הכסף הדרוש לשחרורי, וכך תקבל את החוב שלך במהרה. הצעה זו מצא חן בעיני

משל ונמשל

העולם מתנהל בתבונה ובסדר

משל לאורח אחד שבא פעם לשבות בעיר, והוא ראה בבית הכנסת בשעת קריאת התורה, שהגבאי שעומד על יד הספר, מכבד בעליות לתורה, פעם מתפלל שיושב במזרח, ופעם מתפלל במערב, ופעם יהודי שעומד בדרום, ופעם יהודי שנמצא בצפון. התפלא האורח ואמר ליהודי שיושב לידו, סליחה, אבל אין כל סדר בבית כנסת זה, לא זו הדרך, היה יותר רצוי לכבד בעליות לתורה לפי הסדר, את כל המתפללים שיושבים במזרח, ואחריהם לפי הסדר היהודים שיושבים בדרום, בצפון וכו'. השיב לו יהודי פיקח אחד, ר' יהודי באת לבקר בבית כנסת שלנו לשבת אחת בלבד, ואתה רוצה כבר לדעת את כל הסדר, איך הגבאי שלנו מחלק את העליות בין המתפללים? אם היית מתפלל איתנו במשך כל השנה, היית מבין שהגבאי עושה הכל בתבונה, והוא יודע בי בשבת שעברה כיבד בעליה את הכהן שיושב במזרח, ואת הלוי שיושב בדרום, והיום הוא קרא לתורה את הכהן שנמצא בצפון, ואת הלוי שיושב במערב, ואת הישראלי לשלישי ממרכז, מכיון שהוא חיוב, ואת הלמדן ממרכז בגלל שהוא יודע לקרוא בנביא במפטיר, כך שבמשך מספר שבועות בא הכל על מקומו בשלום.

הנמשל: אותו דבר קורה עם האדם שבא לעולם, הוא נמצא כאן לזמן קצר, והוא רוצה כבר מענה ותשובה לכל שאלותיו, למה הראשון הוא עשיר, והשני הוא עני, למה לאחד מגיע עושר וכבוד, ולשני עניות ובויון. אם היה האדם חי אלף שנים כמו שכתוב בהקב"ה, "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול" היה רואה כי לפני מאה שנה היה סבו של זה גביר גדול, ולא עמד בנסיון העושר. וסבו של השני היה קבצן ועמד בנסיון העוני וכיו"ב. אבל כאשר האדם הוא רק אורח לזמן קצוב בעולם הזה, והוא לא רואה יותר אלא מה שמתרחש בימיו הקצרים, אסור לו לשאול קושיות, ועליו לסמוך על בעל הבית של העולם, על הגבאי הגדול שיודע את מי לכבד, והכל מתנהל בתבונה ובסדר.

(בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

הפריץ נתקף שיעול חזק והרגיש כי שעתו האחרונה מתקרבת, בשארית כוחותיו הוא ציווה על המשרת לרוץ מהר לבית הכלא ולומר ליהודי, כי הוא הפריץ מוכן לוותר לחוכר על דמי החכירה של שנה מראש.

עתה חזר המשרת כשרבי משה לייב הולך עמו, הפריץ שמח בראותו ומיד הרגיש קצת הקלה במכאוביו, עתה סלח נא לי וברך אותי שאבריא במהרה, ביקשו הפריץ. השיב הצדיק: על הצער שגרמת לי ולבעל הפונדק שלך באמת כיפרת כבר, אולם על הסבל ועגמת הנפש שהיו מנת חלקם של אשתו וילדיו, אין אני יכול למחול לך.

תעבור השנה והחוכר שוב יצטרך לדאוג מאין יקח כסף כדי לשלם לך? אתה הרי רואה בעצמך שדמי החכירה גבוהים מדי, מסתבר שאין הפונדק יכול לשאת בהוצאה גבוהה שכזו, אם אתה מוכן לקצץ את דמי החכירה בחצי, ומבטיח לי כי לעולם לא תשוב לצער את החוכר הישר שלך ואת משפחתו, אמחול לך ואתה תהיה בריא. לפריץ לא היתה כל ברירה אלא להסכים, הוא הורה מיד על עריכת הסכם חדש עם החוכר, שבו הוא הסכים לוותר על החוב הישן, וכן על דמי חכירה לשנה מראש, לאחר מכן ישלם החוכר את מחצית דמי החכירה לפי האפשרויות שיהיו לו.

כאשר נסתיימה ונחתמה העסקה, הרגיש הפריץ טוב יותר ומחלתו נעלמה באותה פתאומיות שבה היא באה. רבי משה לייב נסע לפונדק ועוד הספיק להתפלל שם מנחה, כשהחוכר ומשפחתו שמחים על הצלתם המופלאה.

צ'ין אדם לחברו

למחול לכל יהודי

מעשה ברבי יום טוב ליפמן גאב"ד קפוליא זיע"א (חי לפני כמאתיים וחמישים שנה, ששכנתו פגעה קשות וביזתה את אשתו הרבנית. ואילו הרב לא ידע מכל הענין. החליטו ראשי הקהל להעניש את האשה, והיות וסמכות ניתנה מממשלת פולין לראשי הקהילות להטיל עונשים למפירי החוק והסדר הציבורי, רצו הפרנסים להשתמש בסמכותם ולהעניש את אותה שכנה חצופה. אך החלטת הפרנסים היתה צריכה אישור תחילה מרב העיר, הם ידעו כי בודאי לא יטה הרב אוון קשבת לדבריהם, לכן דיברו עם הרבנית כי בליל שבת הקרוב, כשיבוא הרב ממקום התבודדות לימודו ועיסוקי הרבנות אל ביתו, תספר לו הרבנית את כל אשר קרה לה, ואת החלטת הפרנסים. הרבנית הסכימה לדבריהם, ובליל שבת קודש סיפרה לו מכל הענין. כאן הפתיעה תשובת רבי יום טוב ליפמן: היות וכבר עברו כמה ימים מהמקרה, ואסור לאדם להעלות קללת חברו על מטתו, כי אם קודם השינה עליו למחול לכל מי שציערו, אם כן פנה ואמר לרבנית, אין לך היכולת והרשות ממני ללכת לישון עד שאת תבקשי מחילה משכנתך, על אשר לא מחלת לה עד היום, וכי כמה לילות הלכת לישון בלא התפייסות עמה. הרבנית נדהמה מתשובת בעלה הצדיק, אך מה

לעשות, הרב עמד בשלו כי עליה ללכת להתפייס עם שכנתה ויהי מזה. עשתה רצון בעלה ועל אף השעה המאוחרת בלילה, הלכה ודפקה בדלת השכנה והעירה אותה, כששמעה השכנה על מטרת בואה של הרבנית, התמלאה בבושה גדולה, בכתה ואמרה: האם את צריכה לבוא אלי להתפייס? הרי אני היא שחטאתי נגדך וצערתיך, ומחלו אחת לשניה.

כל הגומל חסד לזולתו

נפשו מתעלה

מעשה בתלמיד חכם, שהתבטא שהוא חס על זמנו כאשר הוא מתבטל מתורתו בגלל איזה מעשה חסד שעושה. אמר על כל הרה"ק ה'חזון איש' זיע"א, חלילה, אין התורה בגדר חכמה רגילה, אלא התורה היא עצמיות הנפש הישראלית, וכל הגומל חסד לזולתו נפשו מתעלה, ואגב כך גם מסתייע בדיעת התורה.

איך יחיה האדם בלא צדקה?

מסופר על עשיר אחד שטען בפני הרה"ק ר' יעקב אריה מראדזימין זיע"א, אני עייף ממתן צדקה, נותן וחוזר ונותן, ואין לדבר סוף. חיך הצדיק ואמר, ולאכול איך עייף? אתה אוכל, חוזר ואוכל ואין לדבר סוף. תמה העשיר ואמר, איך יחיה האדם בלי אוכל? השיבו הרבי, ואיך יחיה האדם בלא צדקה?.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ח טבת

הרה"ק רבי נפתלי מליטוביסק ב"ר ישכר דוב בעריש (תרנ"ה)

יום ראשון כ"ט טבת

הרה"ק רבי נח שמואל ליפשיץ (תלמיד החוזה) ב"ר יהודה לייב (זר זהב - תקצ"ב)
הרה"ק רבי משה יהושע לייב דיסקין אב"ד בריסק ב"ר בנימין (תרנ"ח)
הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר ב"ר יחיאל (ישמח ישראל - תר"ע)

יום שני א' בשבט

הרה"ק רבי אברהם משולם זלמן אב"ד אוטראה ב"ר צבי אשכנזי החכ"צ (תקל"ז)
הרה"ק רבי נתן נטע מחעלעם ב"ר אברהם (תקע"ב)
הרה"ק רבי משה שיק ב"ר יוסף (מהר"ם שיק - תרל"ט)

יום שלישי ב' בשבט

הרה"ק רבי משולם זושא מאניפאלי ב"ר אליעזר ליפמן (תק"ס)
הרה"ק רבי שמחה בונים מווארקי ב"ר מנחם מענדל (תרס"ז)

יום רביעי ג' שבט

רבי יוסף ב"ר מרדכי גרשון כץ (שארית יוסף - גיס הרמ"א - שנ"א)

יום חמישי ד' שבט

אשר בן יעקב משבטי קה (ב"א ש"ב)
הרה"ק רבי אברהם ב"ר אלכסנדר הכהן מקאליסק (תק"ע)
הרה"ק רבי משה יהודה לייב מסאטוב ב"ר יעקב (תקס"ז)

יום שישי ה' שבט

הרה"ק רבי יהודה אריה לייב ב"ר אברהם מרדכי ("שפת אמת" מגור - תרס"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נוליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" יפרסם יוסף הדר"ס על המערים.

המפסיק ממשנתו (י"ד)

א) נכון שלא להפסיק אפילו מלימוד ללימוד, אם לא לצורך גדול. (אהבת חסד, לחפץ חיים זצ"ל, בסוף הספר, בשם "מרגניתא טבא" לרבינו יהונתן)

ב) הקורא תהילים יכול אפילו להתחיל לשאול בשלום חברו באמצע הקריאה, אבל לא יפסיק סתם באמצע הקריאה, דתהילים הם גם דברי תורה. (ביאור הלכה, סימן תכ"ב, סעיף ד', בד"ה אבל בענין, כבוד התורה, עמוד מ"ד, סעיף מ"א, ובהערה 46)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב בכל הארץ ומכל החברות

052-7655-222

מברכים חודש שבט

המולד אור ליום שני בשעה 2:23 15 חלקים

ר"ח יהיה ביום שני